

บทที่ 24

การเลือกและการจัดประเภทของภัย (SELECTION AND CLASSIFICATION OF RISKS)

วัตถุประสงค์ที่จะพึงเอาประกันในการประกันชีวิตก็คือตัวบุคคล โดยประสงค์ที่จะสร้างความคุ้มครองเพื่อความมรณะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การกำหนดอัตราเบี้ยประกันชีวิต บริษัทต้องพิจารณาถึงขนาดของความเสียหายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไปของผู้เอาประกันคนนั้นและสภาพสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ด้วย บุคคลที่เป็นเพศเดียวกันและมีอายุเท่ากันอาจมีขนาดแห่งความเสี่ยงภัยไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะความแตกต่างในเรื่องอาชีพ สุขภาพอนามัย เชื้อชาติถิ่นที่อยู่นิสัยใจคอ ฯลฯ เป็นต้น เพราะฉะนั้นการที่บริษัทจะรับทำการเสี่ยงภัยรายใด จะต้องมีการแยกชนิดของภัย (Selection of Risks) เสียก่อนว่า ควรจัดอยู่ในประเภท (Classification of Risks) ใด เพื่อที่จะได้ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ :-

๑. รับประกันภัยรายนั้นไว้ในอัตราเบี้ยประกันธรรมดาสำหรับภัยประเภทนั้น หรือ
๒. รับประกันโดยเพิ่มอัตราเบี้ยประกันขึ้นเป็นพิเศษเพราะเป็นภัยประเภทที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน (Substandard Risks) หรือ
๓. บอกปฏิเสธไม่ยอมรับประกันภัยรายนั้น เพราะเป็นภัยที่มีอาจรับประกันได้ (Uninsurable Risks)

ความสำคัญของการเลือกและการจัดประเภทของภัย

หลักการประกันชีวิตนั้น โดยทั่วไปหมายถึงการร่วมเสี่ยงภัยของบุคคลที่ทกอยู่ภายใต้การคุกคามของภัยอย่างเดียวกัน เพื่อโอนความไม่แน่นอนว่าภัยนั้นจะเกิดขึ้นแก่ตนหรือไม่เมื่อใด และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายเท่าใดไปยังหม่อมวลสมาชิกเพื่อ

ช่วยแบ่งเบาความเคียดร้อนที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่นโดยทั่วถึงกัน และเป็น การช่วยให้สามารถวัดได้ล่วงหน้าถึงโอกาสที่ความเสียหายจะเกิดขึ้น เป็นการเปลี่ยนความ ไม่แน่นอน (Uncertainty) มาเป็นความแน่นอน (Certainty) โดยอาศัยทฤษฎีว่าด้วยกฎ แห่งจำนวนมาก (Law of Large Numbers) ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถทราบถึงสิ่งที่จะเกิด ขึ้นในอนาคตโดยอาศัย ประสบการณ์จาก ในอดีตที่แสดงถึงสิ่งที่ ได้เกิดขึ้นแล้วแก่ ส่วนรวม ความแม่นยำของคำทำนายย่อมขึ้นอยู่กับความอาจเชื่อถือได้ (Creditability) ของประสบ การณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำกันในหมู่คนจำนวนมากที่มีสภาพและอยู่ภายใต้สภาวะการณ์เช่นเดียวกัน

การที่เราจะสามารถ วัดความ เสี่ยงภัย ในหมู่ผู้เอาประกัน เพื่อที่จะทราบ อัตรา มรณะและค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดค่าค้ำประกันแห่งการประกัน และนำไปสู่ การกำหนดอัตราเบี้ยประกันที่จะช่วยให้กิจการประกันชีวิตดำเนินการได้นั้นก็คือ การแบ่ง ประเภทของผู้เอาประกันตามอายุ อาชีพ ดินที่อยู่ สุขภาพอนามัย และปัจจัยอื่น ๆ ของผู้ที่มี ลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกันที่สุดไว้ในประเภทเดียวกัน เพื่อว่าขนาดแห่งความเสี่ยงภัย (Degree of Risks) จะได้อยู่ในระดับเดียวกัน การกระทำเช่นนี้ย่อมช่วยให้เราสามารถทำ นายถึงโอกาสที่มีความเสียหายจะเกิดขึ้นได้แน่นอน

แต่การแบ่งประเภทของภัยให้มีลักษณะสมบูรณ์แบบที่แท้จริงนั้น เป็นไปได้ แต่ในหลักวิชาการเท่านั้น เพราะถ้ายังแบ่งประเภทของภัยที่มีขนาดความความเสี่ยงภัยต่าง ๆ กัน ให้ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเท่าใดก็จะเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่สามารถนำกฎว่าด้วยจำนวนมากมาใช้ เพราะจำ นวนสมาชิกในภัยประเภทนั้นจะเหลือน้อยลงมากยิ่งขึ้นจนไม่มีความอาจเชื่อถือได้ (Creditability) ดังนั้น การแบ่งประเภทของภัยจึงต้องกำหนดให้กว้างเป็นช่วง ๆ คือมีระดับชั้นสูง และชั้นต่ำไว้ แต่ทั้งนี้ความแตกต่างระหว่างชั้นสูงและชั้นต่ำไม่ควรมีมากจนทำให้ขาดหลัก ความยุติธรรมในอัตราเบี้ยประกันที่ใช้ การพิจารณาการแบ่งประเภทของภัยต้องอยู่ภายใต้ มาตรฐานอันเดียวกัน และสามารถแสดงขนาดของความเสียหายออกเป็นตัวเลขหรืออัตรา ร้อยละ บุคคลคนหนึ่งอาจบกพร่องในคุณสมบัติอย่างหนึ่ง เช่น มีสุขภาพไม่ดี แต่มีความดี เด่นในคุณสมบัติอีกอย่างหนึ่ง เช่น ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงภัยน้อยที่สุด เมื่อนำมา แทนค่าเป็นตัวเลขก็อาจถูกจัดเข้าอยู่ในภัยประเภทเดียวกับคนที่มีความดีแต่ประกอบอาชีพที่

มีความเสี่ยงต่ออันตรายสูงทำให้บุคคลทั้งสองนี้มีอัตราการเสี่ยงภัยเฉลี่ยในระดับเดียวกัน จึงอาจจัดเข้าไว้ในภัยประเภทเดียวกันได้

การกำหนดอัตราเบี้ยประกัน ต้องอาศัย จากค่า ต้นทุนแห่ง การประกัน ของภัยประเภทนั้น การเลือกการรับเสี่ยงภัยจะต้องพิจารณาว่าภัยนั้นจะพึงจัดเข้าอยู่ในประเภทใด โดยพิจารณาถึงลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้นกับตัวผู้ขอเอาประกัน ภัยแต่ละประเภทนั้นย่อมมีลักษณะสามัญประจำตัวของมัน บริษัทประกันชีวิตจะอ้างเหตุลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้นมาเป็นข้ออ้างเพิ่มเบี้ยประกันพิเศษมิได้ เช่น การรับประกันชีวิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทหนึ่ง เป็นที่ทราบกันว่าการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุย่อมเป็นลักษณะสามัญของภัยประเภทนั้น พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทนี้ควรที่จะเสียเบี้ยประกันในอัตราเดียวกัน ถ้าหากว่าลักษณะและปัจจัยอื่น ๆ คงที่ บริษัทจะอ้างเอาอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นแก่อาชีพประเภทนั้นมาเป็นมูลคิดเบี้ยประกันจากพนักงานในโรงงานแห่งหนึ่งสูงกว่าอีกแห่งหนึ่งไม่ได้

ข้อควรคำนึงในการเลือกการเสี่ยงภัยอีกประการหนึ่งก็คือ บริษัทจะกำหนดมาตรฐานของการเสี่ยงภัยให้เข้มงวดนักไม่ได้ เพราะจะทำให้บริษัทไม่สามารถขยายการรับประกันชีวิตให้กว้างขวางได้เท่าที่ต้องการ และจะเป็นการทำให้บริษัทไม่สามารถสร้างความชำนาญจากการรับประกันภัยอีกด้วย

การเลือกภัย (Selection of Risk)

การที่จะพิจารณาว่าผู้ขอเอาประกันควรจัดอยู่ในภัยประเภทใด เพื่อที่จะสามารถกำหนดอัตราเบี้ยประกันให้เหมาะสมที่สุดเพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักแห่งความยุติธรรมแก่ผู้เอาประกันและเพื่อที่บริษัทไม่ต้องประสบผลขาดทุนและสามารถดำเนินการต่อไปได้นั้น มีปัจจัยที่ควรพิจารณาหลายประการ กล่าวคือ

๑. อายุ (Age) อายุของผู้เอาประกันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาว่าจะรับประกันชีวิตบุคคลนั้นได้หรือไม่ และในอัตราเบี้ยประกันเท่าใด จากประสบการณ์ผู้เยาว์กับคนชราจะมีอัตราภาระสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในวัยหนุ่มและกลางคน เพราะความ

สามารถในการต่อต้าน โรคภัยไข้เจ็บ และความ ว่องไวทาง ประสาทในอันที่จะช่วย ให้สามารถ หลบหลีกภัยอันตรายต่าง ๆ นั้นเร็วกว่า

บริษัทประกัน ชีวิต ปกติไม่ รับประกัน ชีวิตของผู้เยาว์ที่มี อายุต่ำกว่า ๑ ขวบ และผู้ชราที่มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปี ถ้าจะรับประกันก็ในอัตราเบี้ยประกันเพิ่มพิเศษเพื่อชดเชย กับอัตราภาระที่สูงกว่าปกตินั้น

แต่ การวางใจ อายุ กลางเคลื่อนไป จากความเป็นจริงย่อมไม่ ทำให้สัญญา นั้นไม่สมบูรณ์ แต่บริษัทอาจเรียกให้ผู้เอาประกันชำระเบี้ยประกันย้อนหลังเท่ากับผลต่างในเบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันควรจะจ่าย ถ้าบริษัทได้ทราบอายุที่แท้จริงในวันที่เข้าทำสัญญากับจำนวนเบี้ยประกันที่ได้จ่ายมาแล้ว ทั้งนี้เพราะอาจมีความยากลำบากในการที่ผู้เอาประกันจะ ทราบอายุที่แท้จริงของตนเอง และความยุ่งยากในการที่จะต้องแสดงสุติบัตร เพราะบางครั้ง อาจถูกทำลาย หรือสูญหายไปก็ได้

๒. ขนาดของร่างกาย (Build) ในการรับประกันชีวิต บริษัทจะต้องพิจารณา ถึงรูปร่างลักษณะ ส่วนสูง น้ำหนัก ส่วนหนาของร่างกายของผู้เอาประกัน ตามหลักการ แพทย์ ผู้ที่มีน้ำหนักเกินกว่าปกติเมื่อมีอายุยังน้อยอยู่ และผู้ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าปกติเมื่ออยู่ใน วัยชราจะมีอัตราภาระต่ำกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม ฉะนั้น ผู้ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าที่กำหนด ไว้เมื่อมีอายุน้อย หรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดไว้ในวัยชราจะต้องเสียเบี้ยประกัน สูงกว่าอัตราธรรมดา (ดูตารางแสดงอายุ ส่วนสูง และน้ำหนัก)

MORTALITY RATINGS PO2 VARIOUS COMBINATIONS OF AGE, HEIGHT, AND WEIGHT

Height	Underweight								Stand- ard*	Overweight														Height	
	77	84	90	97	103	110	116	123		129	135	142	148	155	161	168	174	181	187	194	200	206	213		219
5-0	77	84	90	97	103	110	116	123	129	135	142	148	155	161	168	174	181	187	194	200	206	213	219	226	5-0
1	79	85	92	98	105	111	118	124	131	138	144	151	157	164	170	177	183	190	197	203	210	216	223	229	1
2	80	86	93	100	106	113	124	126	133	140	146	153	160	166	173	180	186	193	200	206	215	219	226	233	2
3	82	88	95	102	109	116	122	129	136	143	150	156	163	170	177	184	190	197	204	211	218	224	231	238	3
4	84	91	98	105	112	119	126	133	140	147	154	161	168	175	182	189	1% 203	210	217	224	231	238	245	252	4
5	86	94	101	108	115	122	130	137	144	151	158	166	173	180	187	194	202	209	216	223	230	238	245	252	5
6	89	96	104	111	118	126	133	141	148	155	163	170	178	185	192	200	207	215	222	229	237	244	252	259	6
7	91	99	106	114	122	129	137	144	152	160	167	175	182	190	198	205	213	220	228	236	243	251	258	265	7
8	94	102	110	118	126	133	141	149	157	165	173	181	188	196	204	212	220	228	236	243	251	259	267	275	8
9	97	105	113	122	130	138	146	154	162	170	178	186	194	203	211	219	227	235	243	251	259	267	275	284	9
10	100	109	117	125	134	142	150	159	167	175	184	192	200	209	217	225	234	243	251	259	267	276	284	292	10
11	103	112	120	129	138	146	155	163	172	181	189	198	206	215	224	232	241	249	258	267	275	284	292	301	11
6-0	107	116	125	134	142	151	160	169	178	187	196	205	214	223	231	240	249	258	267	276	285	294	303	312	6-0
1	110	120	129	138	147	151	166	175	184	193	202	212	221	230	239	248	252	267	276	285	294	304	313	322	1
2	115	124	134	143	153	161	172	181	191	201	210	220	229	239	248	258	267	277	287	296	306	315	325	334	2
3	118	128	138	148	158	167	177	187	197	207	216	227	236	246	256	266	276	286	296	305	315	325	335	345	3
4	122	132	142	154	162	172	183	193	203	213	223	233	244	254	264	274	224	294	305	315	325	335	345	355	4
Per-centage	-40	-35	-30	-25	-20	-15	-10	-5		5	+10	+15	+20	+25	+30	+35	+40	+45	+50	+55	+60	+65	+70	+75	Per-centage

	Mortality Ratings								Standard	Mortality Ratings													Height			
	145	135	125	115	110	105	100	95		95	100	105	110	120	130	140	150	160	170	180	190	205		215	230	
15	145	135	125	115	110	105	100	95	95	95	100	105	110	120	130	140	150	160	170	180	190	205	215	230	5-0	
P 0	145	135	125	115	110	105	100	95	95	95	100	105	110	120	130	140	150	160	170	180	190	205	215	230	I	
25	140	130	120	115	110	105	100	95	95	95	100	105	110	120	130	140	150	160	175	185	195	210	220	235	2'	
30	130	125	120	115	110	105	100	95	95	95	100	105	110	120	130	140	150	165	175	185	195	210	220	235	3	
35	125	120	115	110	105	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	170	I &	190	200	215	225	240	4	
40	120	115	110	105	100	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	170	180	190	200	215	225	240	5	
45	115	110	105	100	100	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	170	180	195	205	220	230	245	6	
50	115	110	105	100	100	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	170	180	195	205	220	230	245	7	
55	110	105	100	100	100	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	170	180	195	205	220	230	245	8	
60	110	105	100	100	100	100	100	95	95	95	100	105	115	125	135	145	155	175	125	200	210	225	235	250	9	
																									10	
																									11	
																									6-0	
																									I	
																				mo	220	230	250	260	275	2
																									3	
																									4	

Represents average weight at age 37

Source : Medico-Actuarial Mortality Investigation, 1913.

๓. สุขภาพ (Physical Conditions) ปัจจัยสำคัญในการกำหนดว่าผู้เอาประกัน ควรจัดอยู่ในภัยประเภทใดก็คือสุขภาพของผู้เอาประกัน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่มี สุขภาพไม่ดีจะต้องถูกจัดอยู่ในภัยประเภทที่ต่ำกว่าปกติเสมอไป บริษัทประกันชีวิตจะกำหนด โรคที่ทำให้บริษัทมีอากรรับประกันผู้นั้นได้ หรือจะรับประกันแต่ในอัตราเบี้ยประกันที่สูงกว่าปกติ เพราะโรคนั้น ๆ จะกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรออยู่ (Longevity) ของบุคคลเหล่านั้น เช่น โรคหัวใจ มะเร็ง ตับแข็ง วัณโรค ตีดยาเสพติดอย่างร้ายแรง เป็นต้น

๔. ประวัติส่วนตัว (Personal History) บริษัทจะต้องรู้ถึงความเป็นมา ในชีวิตส่วนตัวของผู้เอาประกันว่าได้เคยมีอาชีพ ดินที่อยู่ นิสยใจคอ ประวัติเกี่ยวกับสุขภาพ ในอดีตเป็นเช่นใด โดยอาจทราบได้จากนายแพทย์ที่เคยรักษาพยาบาลบุคคลนั้นหรือจาก ญาติสนิทมิตรสหายที่ใกล้ชิด ทั้งนี้ใช้เพราะบริษัทต้องการทราบถึงข้อความหรือเรื่องราว ส่วนตัวของผู้เอาประกัน แต่ต้องการทราบถึงข้อเท็จจริงที่มีผลกระทบต่อความมี ชีวิตรออยู่ของผู้เอาประกันในการที่จะใช้พิจารณา และจัดประเภทภัยที่จะต้องรับเสี่ยงในการ รับประกันชีวิตบุคคลคนนั้น

๕. ประวัติครอบครัว (Family History) แพทย์ได้ค้นพบว่ากรรมพันธุ์ ย่อมอาจถ่ายทอดกันได้ทางสายเลือด เช่น ตระกูลที่บรรพบุรุษมีอายุสั้น ลูกหลานก็มักจะมี อายุสั้นตามไปด้วย และอีกประการหนึ่งโรคบางอย่างนั้นอาจถ่ายทอดกันได้ทางกรรมพันธุ์ เช่น โรคเรื้อน วัณโรค โรคเบาหวาน โรคจิต เป็นต้น ดังนั้นการสืบทราบถึงข้อเท็จ จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับทางครอบครัวย่อมใช้ประโยชน์ในการกำหนด จัดประเภทการเสี่ยงภัยได้คิ ่งขึ้น

๖. อาชีพ (Occupation) อาชีพที่ผู้เอาประกันประกอบอยู่ย่อมมีอิทธิพลต่อ ชีวิตของบุคคลนั้น ผู้ที่มีอาชีพที่เสี่ยงต่ออันตรายย่อมอาจถึงแก่กรรมเพราะอุบัติเหตุได้ง่าย กว่าบุคคลที่ประกอบอาชีพที่เสี่ยงภัยน้อย เช่น นักบิน กรรมกรเหมืองแร่ ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า พนักงานรถไฟ ฯลฯ ย่อมมีอัตราฆณะสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพเป็นชาวนา ชาว สวน พนักงานบริษัทห้างร้าน ฯลฯ เป็นต้น

๗. ที่อยู่อาศัย (Residence) คนที่อยู่ในเมืองที่มีประชากรอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่นหรือในถิ่นสลัมย่อมมีความเสี่ยงภัยต่อชีวิตสูงกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนที่มียารายได้ต่ำ

ในบางประเทศถือว่าชาวต่างประเทศที่อพยพเข้ามาพำนักอยู่ในประเทศมีอัตราภาระสูงกว่าคนในประเทศของตน บุคคลเหล่านั้นจึงมักถูกเรียกเก็บเบี้ยประกันในอัตราที่สูงกว่าปกติ โดยเฉพาะถ้าเป็นบุคคลที่มาจากประเทศเมืองร้อน นอกจากนี้ประชาชนที่อยู่ในประเทศเดียวกันแต่อยู่ในท้องที่ที่มีดินฟ้าอากาศแตกต่างกัน ก็อาจมีอัตราภาระแตกต่างกันไปด้วย

๘. อุปนิสัย (Habits) อุปนิสัยในที่นี้หมายถึงความประพฤติของผู้เอาประกัน บริษัทประกันชีวิตจะพิจารณาตัวผู้เอาประกันว่ามีนิสัยเกี่ยวกับการชอบเสพยาสูบบุหรี่หรือยาเสพติดให้โทษ หรือมีความประพฤติในทางไม่ดีบางอย่างอันอาจนำมาซึ่งอันตรายแก่ชีวิตของตนหรือไม่ บริษัทจะพิจารณาลงโทษบุคคลเหล่านี้ก็เฉพาะผู้ที่เป็โรคติดยาเสพติดเรื้อรัง โดยมีได้รวมถึงผู้ที่ใช้ยาเสพติดเพื่อเหตุผลในทางแพทย์ หรือดื่มสุราเพื่อการสังคมเป็นครั้งคราวเท่านั้น บริษัทจะไม่ยอมรับประกันบุคคลที่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือเป็นโรคติดยาเสพติดร้ายแรง

๙. ศีลธรรม (Morals) สำหรับข้อนี้บริษัทประกันชีวิตจะพิจารณาผู้เอาประกันทางด้านความเป็นผู้ที่อยู่ในศีลในธรรม ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม บุคคลที่เป็นนักการพนัน ใช้เครื่องเสพติดเป็นประจำ หรือผู้ที่มีความประพฤติเกี่ยวกับทางเพศผิดสามัญอันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม ย่อมอยู่นอกขอบข่ายที่บริษัทจะรับประกันได้

๑๐. สตรี (Women) แม้ว่าตามปกติสตรีจะมีอายุยืนยาวกว่าบุรุษก็ตาม แต่บริษัทก็ต้องใช้ความระมัดระวังในการรับประกันสตรี เพราะเกี่ยวข้องกับโรคร้ายเฉพาะอย่างที่จะเกิดขึ้นแก่สตรีเท่านั้น และสภาพที่ต้องอาศัยรายได้ของบุคคลอื่นซึ่งโดยปกติได้แก่สามีในการดำรงชีพ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการรับประกันสตรีก็อาจกำหนดจำนวนเงินขั้นสูงที่จะเอาประกันได้ หรือเก็บเบี้ยประกันในอัตราสูงโดยเพิ่มอายุของผู้เอาประกันให้มากกว่าความเป็นจริงในการคำนวณเบี้ยประกัน

๑๑. เชื้อชาติและสัญชาติ (Race and Nationality) บุคคลที่มีเชื้อชาติและสัญชาติแตกต่างกันมักจะมีอัตราภาระแตกต่างกันตามไปด้วย ในบางประเทศ บริษัทประกันชีวิตจะไม่ยอมรับประกันชาวต่างชาติ เว้นแต่ว่าผู้นั้นจะได้พำนักอาศัยอยู่ในประเทศนั้นมาเป็นระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดหรือได้ยึดเป็นภูมิลำเนาแล้ว จากการสำรวจประเทศที่มีอัตราภาระต่ำที่สุดได้แก่ประเทศนิวซีแลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดนและเดนมาร์ก

๑๒. ฐานะทางเศรษฐกิจ (Economic Status) แม้ว่าบุคคลอาจทำการประกันชีวิตตนเองได้โดยไม่จำกัดจำนวนเงินเอาประกันเพราะเหตุผลทางสังคมที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่บริษัทจะไม่ยอมให้บุคคลใดทำการประกันชีวิตในจำนวนเงินที่เกินกว่าความสามารถในการชำระเบี้ยประกันโดยจะต้องพิจารณาตามควรแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับความเป็นอยู่ของครอบครัว ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้อาประกันเกินกว่าความจำเป็น (Over Insurance) อันจะเป็นทางทำให้เกิดภัยทางศีลธรรม (Moral Hazard)

๑๓. แบบของกรมธรรม์ (Plan of Insurance) กรมธรรม์แต่ละแบบย่อมมีความเสี่ยงภัย (Amount at Risk) และอัตราภาระแตกต่างกัน แบบกรมธรรม์ที่มีจำนวนความเสี่ยงภัยน้อย บริษัทย่อมยินดีที่จะทำการรับประกันภัยรายนั้นโดยลดข้อจำกัดเกี่ยวกับการพิจารณารับประกันภัยรายนั้นให้น้อยลง ซึ่งก็ได้แก่กรมธรรม์ที่มีอัตราเบี้ยประกันสูง เช่น การประกันแบบสะสมทรัพย์และการประกันตลอดชีพชำระเบี้ยประกันจำกัด นอกจากนี้กรมธรรม์ดังกล่าวแล้วมักจะมีอัตราภาระค่อนข้างต่ำ เพราะผู้เอาประกันแบบนี้ส่วนมากคาดว่าตนจะต้องมีชีวิตอยู่อย่างน้อย จนถึงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากการมีประกันชีวิตในแบบที่ตนได้ซื้อไว้ สำหรับการประกันชีวิตแบบอื่นที่มีจำนวนเงินเอาประกันสูงกว่าปกติ อาจจะทำให้เกิด Moral Hazard ได้ง่าย เช่น การประกันแบบชั่วระยะเวลา เป็นต้น

๑๔. การเดินทางทางอากาศ (Aviation) บุคคลที่มีอาชีพเกี่ยวกับการเดินทางทางอากาศ เช่น นักบิน พนักงานประจำเครื่องบิน ย่อมอยู่ภายใต้การเสี่ยงภัยที่สูงกว่าปกติ เช่นเดียวกับบุคคลที่ใช้การเดินทางทางอากาศเป็นประจำ เช่น นักธุรกิจ บริษัทอาจพิจารณาจัดให้บุคคลเหล่านี้อยู่ในภัยอีกประเภทหนึ่งที่มีอัตราเบี้ยประกันชีวิตสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกับบุคคลดังกล่าว แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเดินทางทางอากาศ

แหล่งที่มาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในตัวผู้เอาประกัน

บริษัทอาจทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เอาประกันได้จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. **ตัวแทน (Agents)** ตัวแทนของบริษัททำหน้าที่สำคัญยิ่งในการช่วยเหลือบริษัทในการเลือกการเสี่ยงภัย เพราะตัวแทนเป็นผู้ติดต่อใกล้ชิดกับผู้เอาประกัน โดยตรง และอาจเป็นผู้สนิทสนมกับผู้เอาประกันมาก่อนก็ได้ นอกจากนี้ในการดำเนินการรับประกันผู้เอาประกันจะต้องกรอกแบบฟอร์มข้อเท็จจริงทั้งปวงที่บริษัทต้องการเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้เอาประกันเอง ตัวแทนจะต้องทำรายงานตามแบบที่บริษัทกำหนดแสดงการรับรองและความเห็นของตนเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกัน และควรที่บริษัทจะรับประกันภัยรายนี้หรือไม่ ถ้าควรจะจัดอยู่ในภัยประเภทใด โดยปกติตัวแทนจะเป็นผู้เลือกภัยเฉพาะที่เห็นว่าบริษัทควรจะรับประกันได้ เมื่อเป็นเช่นนี้บริษัทจึงต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของตัวแทนเป็นอย่างมาก ข้อที่บริษัทควรพิจารณาเพิ่มเติมก็เฉพาะแต่ในส่วนที่ตัวแทนไม่อาจทราบได้ เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องอาศัยความรู้หรือหลักวิชาพิเศษ เช่น การตรวจร่างกาย การสอบประวัติในอดีตของผู้เอาประกัน เป็นต้น ภัยที่ได้รับการคัดเลือกแล้วโดยตัวแทนที่บริษัทไว้วางใจ มักจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาก่อนและดีกว่าที่จะมาติดต่อด้วยตนเองกับบริษัท

๒. **ผู้ขอเอาประกัน (Applicants)** บริษัทย่อมต้องอาศัยคำบอกเล่าของผู้เอาประกันในอันที่จะทราบถึงสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้เอาประกัน ฉะนั้น ผู้เอาประกันจึงต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเองทั้งปวงเมื่อบริษัทร้องขอ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเผยด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรแล้วแต่กรณี การบิดบังข้อเท็จจริงที่อาจทำให้บริษัทควรเก็บเบี้ยประกันในอัตราสูงขึ้น หรืออาจบอกปัดไม่ยอมรับประกันจะทำให้สัญญาเป็นโมฆะที่บริษัทอาจบอกล้างและปฏิเสธความรับผิดชอบได้

ผู้ขอเอาประกัน จะต้องกรอกข้อความลงในแบบฟอร์มที่บริษัทกำหนดขึ้นเมื่อมาติดต่อขอเอาประกันกับบริษัท โดยในแบบฟอร์มดังกล่าวจะให้แสดงถึงอาชีพ อายุ สุขภาพ ประวัติส่วนตัว ฯลฯ เป็นต้น และผู้ขอเอาประกันจะต้องเซ็นชื่อกำกับไว้ในแบบ

ฟอร์มคำร้องขอเอาประกันด้วย การกรอกข้อความผิดไปจากข้อเท็จจริงแม้จะกระทำโดย ความสุจริตหรือเพราะบุคคลอื่นช่วยกรอกให้ก็ดี ผู้เอาประกันมีโอกาสจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ใน เมื่อบริษัทปฏิเสธความรับผิดชอบในภายหลัง เว้นแต่ข้อเท็จจริงนั้นเกินกว่าความสามารถที่ผู้เอา ประกันจะทราบได้

๓. นายแพทย์ (Physician) ก่อนที่บริษัทจะรับประกันชีวิตของบุคคลใด ย่อมจะต้องทำการตรวจสอบ ร่างกายของผู้เอาประกัน คนนั้นเสีย ก่อนเพื่อที่จะทราบว่าผู้นั้นมี สุขภาพอนามัยเป็นอย่างไร มีโรคภัยที่จะมากระทบกระเทือนต่อความรอดอยู่หรือไม่ นาย แพทย์นี้อาจจะเป็นผู้ที่บริษัทได้ว่าจ้างไว้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวก็ได้ แต่ต้องเป็นผู้ที่ ได้รับมอบหมายจากบริษัทให้ทำหน้าที่ตรวจร่างกายของผู้เอาประกัน นอกจากนี้บริษัทอาจ ทราบประวัติเกี่ยวกับผู้เอาประกันทางด้านสุขภาพอนามัยได้ โดยติดต่อสอบถามจากนายแพทย์ ประจำตัวของผู้เอาประกัน หรือที่เคยทำการรักษาพยาบาลผู้เอาประกันมาแล้วแต่ในอดีตก็ได้

๔. ผู้ตรวจสอบ (Inspectors) โดยปกติบริษัทจะจัดให้มีผู้ตรวจสอบของ บริษัทไว้ โดยมีหน้าที่ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกันเมื่อต้องการทราบราย งานเพิ่มเติม หรือต้องการทราบว่ารายงานของผู้เอาประกันตรงต่อความเป็นจริงเท่าใดหรือไม่ ผู้ตรวจสอบจะทำหน้าที่สืบสวนโดยการไปติดต่อกับบุคคลที่รู้จักกับผู้เอาประกัน และรายงาน ข้อเท็จจริงที่ตนได้มาให้แก่บริษัท

วิธีแบ่งประเภทของภัย (Classification of Risks)

บริษัทจะต้องรวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ตัวผู้เอา ประกันเพื่อ นำมา ประเมิน และวิเคราะห์ว่าผู้เอาประกันชีวิตนั้น ๆ ควรจัดอยู่ในภัยประเภทใด ถ้าอยู่ในภัยประเภทที่ไม่ อาจรับประกันได้ก็จะได้แจ้งการปฏิเสธการรับประกันให้ผู้ขอเอาประกันทราบ แต่ถ้ารับ ประกันได้ก็จะต้องคำนึงว่าจะรับประกันในอัตราเบี้ยประกันเท่าใด การประเมินข้อเท็จจริง และการจะจัดว่าผู้ขอเอาประกันควรอยู่ในภัยประเภทใด บริษัทจะต้องได้รับข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วนที่สุด ระบบการประเมินภัยเพื่อจัดเข้าแต่ละประเภทนั้นจะต้องสามารถประเมิน ขนาดความเสี่ยงภัยของผู้ขอเอาประกัน ได้อย่างแม่นยำ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ใกล้เคียงต่อ ความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อรักษาหลักยุติธรรม และเพื่อป้องกันมิให้บริษัทต้องขาดทุน

ระบบการวัดความเสี่ยงภัยเพื่อการจัดเข้าประเภทของการรับเสี่ยงจะต้อง :-

๑. สามารถวัดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ขอเอาประกันแต่ละอันได้โดยถูกต้องแม่นยำทั้งข้อเท็จจริงที่เป็นไปทางด้านดีและด้านเสียที่จะกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้นั้น และแสดงออกมาเป็นตัวเลขได้ว่ามีขนาดเป็นเท่าใด
๒. สามารถประเมินข้อเท็จจริงทั้งปวงเมื่อได้ปฏิบัติตามข้อ ๑ แล้ว
๓. สามารถแสดงผลออกมาในอันที่จะรักษาความยุติธรรมแก่ผู้เอาประกันในการกำหนดอัตราเบี้ยประกัน
๔. จะต้องเป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกในการใช้

๑. The Judgement Method of Rating

ระบบนี้มีวิธีการที่ง่าย ๆ ในการวัดขนาดของความเสี่ยงภัยในการรับประกันชีวิตของผู้ขอเอาประกันคนหนึ่ง ๆ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบใช้ดุลยพินิจซึ่งอาศัยจากความชำนาญงาน เป็นระบบเก่าที่ใช้สำหรับการพิจารณาภัยที่ไม่มีลักษณะพิเศษใด การกำหนดประเภทของภัยตามวิธีนี้สะดวกในการใช้มาก เพราะเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่มีความชำนาญในการรับประกันภัยก็อาจทำหน้าที่นี้ได้ และเป็นระบบที่ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากนัก ระบบนี้ยังใช้อยู่บ้างในปัจจุบันถ้าหากเป็นกรณี ที่จำนวนเงินที่เอาประกันมีเพียง เล็กน้อยจึงไม่ต้องใช้หลักวิชาการเท่าใดนัก

๒. The Numerical Rating System

การกำหนด ประเภทของภัยที่จะรับเสี่ยงตามระบบนี้ เหมาะสำหรับ ภัยทุกชนิด โดยเฉพาะภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันค่อนข้างสูง ระบบนี้ได้จัดให้มีการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงทั้งปวงเกี่ยวกับผู้เอาประกัน โดยถือหลักว่า ข้อเท็จจริงแต่ละอย่างย่อมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่จะมีผลต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้เอาประกันและอาจแสดงออกมาได้เป็นตัวเลข

วิธีนี้ได้กำหนดให้ภัยมาตรฐานมีความเสี่ยงเท่ากับ ๑๐๐% ข้อเท็จจริงแต่ละรายการที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อความมีชีวิตรอดอยู่ของผู้เอาประกันอาจแสดงออกเป็นตัว

เลขอัตราร้อยละที่จะมาเพิ่มหรือหักจากอัตรามาตรฐาน ๑๐๐% ดังกล่าวแล้ว แต่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะดีหรือเลวกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ข้อเท็จจริงที่ดีกว่ามาตรฐานก็จะเป็นมูลค่าลบ (Negative Value) ไปหักจากตัวหลัก ๑๐๐% ซึ่งเราถือว่าเป็น Credits ส่วนข้อเท็จจริงที่ต่ำกว่ามาตรฐานจะเป็นมูลค่าบวก (Positive Value) หรือเรียกว่า Debits นำไปเพิ่มเข้ากับตัวหลัก ๑๐๐% ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นมูลค่า (Numerical) ของภัยประเภทนั้น

ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อหาผลลัพธ์ที่ต้องการดังกล่าวที่สำคัญ ก็ได้แก่

๑. ขนาด ๒. สุขภาพ ๓. ประวัติส่วนตัว ๔. ประวัติทางครอบครัว ๕. อาชีพ ๖. ที่อยู่อาศัย ๗. อุปนิสัย ๘. ศีลธรรม และ ๙. แบบของกรรมธรรม์ ซึ่งปัจจัยทุกอันจะแสดงออกมาเป็นตัวเลข ผลลัพธ์ที่ได้ก็คืออัตราร้อยละที่จะนำไปใช้เทียบต่ออัตรามาตรฐานสำหรับภัยประเภทนั้น ๆ

ตัวอย่าง นาย ก. ผู้ขอเอาประกันเป็นบุคคลที่แต่งงานแล้ว อายุ ๓๐ ปี มีบุตร ๓ คน ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ สูง ๕ ฟุต ๖ นิ้ว น้ำหนัก ๑๗๐ ปอนด์ มีสุขภาพสมบูรณ์ เว้นแต่ว่ามีความดันโลหิตค่อนข้างสูง ไม่เคยรับการผ่าตัดหรือเป็นโรคอย่างอื่นที่อาจกระทบกระเทือนต่อชีวิต บรรพบุรุษไม่ปรากฏว่ามีโรคกรรมพันธ์ และบรรพบุรุษส่วนมากมีอายุยืนมีอาชีพเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง และดื่มสุราเป็นครั้งคราวเพื่อการสังสรรค์เท่านั้น นาย ก. ประสงค์ที่จะทำการประกันชีวิตตลอดชีพแบบสามัญ

วิธีการที่จะจัดว่า นาย ก. ควรอยู่ในภัยประเภทใดอาจกระทำดังนี้ เนื่องจากว่า นาย ก. มีน้ำหนักหนักกว่าคนไทยปกติ จึงกำหนดให้เสียคะแนน (Debits) ๓๕ คะแนน การเป็นบุคคลที่มีความดันโลหิตค่อนข้างสูงทำให้ นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) อีก ๑๕ คะแนน แต่การที่มีประวัติส่วนตัวและประวัติครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีทำให้ นาย ก. ได้คะแนน (Credits) อย่างละ ๑๕ คะแนน อาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมมักจะมีการเสี่ยงภัยสูงกว่าปกติ จึงทำให้ต้องเสียคะแนน (Debits) ๒๕ คะแนน ที่พักอาศัยและความประพฤติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานจึงไม่มีการเสียหรือได้คะแนนแต่อย่างใด สำหรับการดื่มสุรานั้นทำให้ นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) อีก ๑๐ คะแนน เมื่อสรุปแล้วเราจะเห็นได้ว่า นาย ก. ต้องเสียคะแนน (Debits) รวมทั้งสิ้น ๘๕ คะแนน และได้คะแนน (Credits) รวม ๓๐

คะแนน ผลต่างเมื่อหักกันแล้วก็จะได้ ๕๕ คะแนน ผลต่างซึ่งเป็นยอดเดบิตก็จะนำไปบวกเข้ากับภัยอัตรามาตรฐาน ๑๐๐% ซึ่งจะได้ขนาดของการเสี่ยงภัยอยู่ในระดับ ๑๕๕% ซึ่งเป็นอัตราที่อยู่สูงกว่าอัตราธรรมดา และใช้ผลลัพธ์ที่ได้ให้นำไปคำนวณอัตราเบี้ยประกัน

ปกติบริษัท จะรับ ประกัน โดยเก็บเบี้ย ประกัน ใน อัตราปกติ ก็ต่อ เมื่อ ผู้ขอเอา ประกันคนนั้น มีอัตราความเสี่ยงภัยอยู่ในระหว่าง ๗๕-๑๒๕% ถ้าเกินกว่านั้นแล้วจะถือว่าเป็น ภัยที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งจะต้องเสียเบี้ยประกันในอัตราเพิ่มพิเศษ (ให้ดูเรื่องการประกัน ต่ำกว่ามาตรฐาน) แต่อย่างไรก็ดี ในการรับประกันภัยต่ำกว่ามาตรฐานนั้น บริษัทจะรับประกัน ก็เฉพาะที่ไม่เกิน ๕๐๐%

ส่วนเสียของ Numerical Rating System การใช้ระบบนี้ ได้มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ และได้แย้งว่า

๑. เป็นระบบที่เปิดโอกาสให้บริษัทใช้วิจารณ์ญาติที่ขาดหลักวิทยาศาสตร์ มากเกินไป

๒. บริษัท อาจไม่มี ประสบการณ์ พอเพียง ในการให้คะแนน เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่นำมาประกอบในการพิจารณากำหนดอัตรา

๓. ในบางครั้ง บัญชีที่นำมาใช้สำหรับพิจารณา ไม่อาจแยกให้คะแนนเป็น แต่ละรายการ เพราะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องระหว่างกันยากที่จะแยกเด็ดขาดได้

๔. ต้องมีการพิจารณา บัญชีที่จะ กำหนดอัตราของ การเสี่ยงภัย ของผู้ขอเอาประกันว่าอยู่ในภัยประเภทใดมากหม่อมหมิมจนเกินไป

แต่อย่างไรก็ดี ผู้ที่เห็นชอบด้วยกับระบบดังกล่าวยอมรับว่ามีข้อบกพร่องดัง กล่าวมาจริง แต่มิใช่ว่าจะเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตกเอาเลยเสียทีเดียว และเน้นว่าระบบดังกล่าวก็ยังมิใช่ข้อดีอยู่มากและเป็นระบบที่ค่อนข้างจะมีหลักเกณฑ์ที่ดีกว่า.